

Beschermde soorten rond Wilhelminastraat Vianen (U)

24 december 2012

ZOON ECOLOGIE

Colofon

Titel	Beschermde soorten rond Wilhelminastraat Vianen (U)
Opdrachtgever	mRO
Uitvoerder	ZOON ECOLOGIE
Auteur	C.P.M.Zoon
Datum	24 december 2012

ZOON ECOLOGIE

Balkerweg 60, 7738 PB, Witharen
tel: 0523-676.470, 06-22682040
e-mail: info@zoon-ecologie.nl

Zoon heeft sinds 1980 ervaring met veldonderzoek naar flora en vegetatie in Nederland. Sinds 1990 is er ervaring met faunaonderzoek in Europa en met terreinbeheer, natuurbeleid, natuurontwikkeling en het beoordelen van effecten van plannen voor bouwen, aanleg van wegen en kanalen in Nederland.

Inhoud

Inleiding	3
Ligging van het terrein	
Het plan	
Status van het terrein in het natuurbeleid	
Noodzaak van een natuurtoets	4
Toets in het kader van gebiedsbescherming	
Toets in het kader van soortbescherming	
Beschermingscategorieën Flora- en faunawet	
Aangepaste lijst van beschermde vogelsoorten	
Rode lijst van bedreigde soorten	
Natuurwaarden	6
Onderzoek	
Aangetroffen beschermde soorten	
Het belang van het terrein voor beschermde gebieden	
Het belang van het terrein voor beschermde soorten	
Effecten	7
Effecten van het plan op beschermde gebieden	
Effecten van het plan op beschermde soorten	
Conclusies	8
Aanbevelingen	8
Nader onderzoek	
Zorgplicht soortbescherming	
Ontheffingen	
Mogelijkheden voor mitigatie en compensatie van negatieve effecten	
Bijlagen	
Doelstellingen Natura 20000 gebied Zouweboezem	
Habitattoets	

Inleiding

In mei is een quickscan natuur opgesteld voor de Wilhelminastraat e.o. in de wijk Zederik in Vianen, dat tegenwoordig in de provincie Utrecht ligt (Zoon Ecologie, 2012). Daarbij bleek dat de huizen in deze straat zeer geschikt zijn als verblijfplaats voor Gierzwaluw, Huismus en enkele vleermuissoorten (Meervleermuis, Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger). Daarom is in de zomer van 2012 aanvullend onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van deze soorten.

Ligging van het terrein

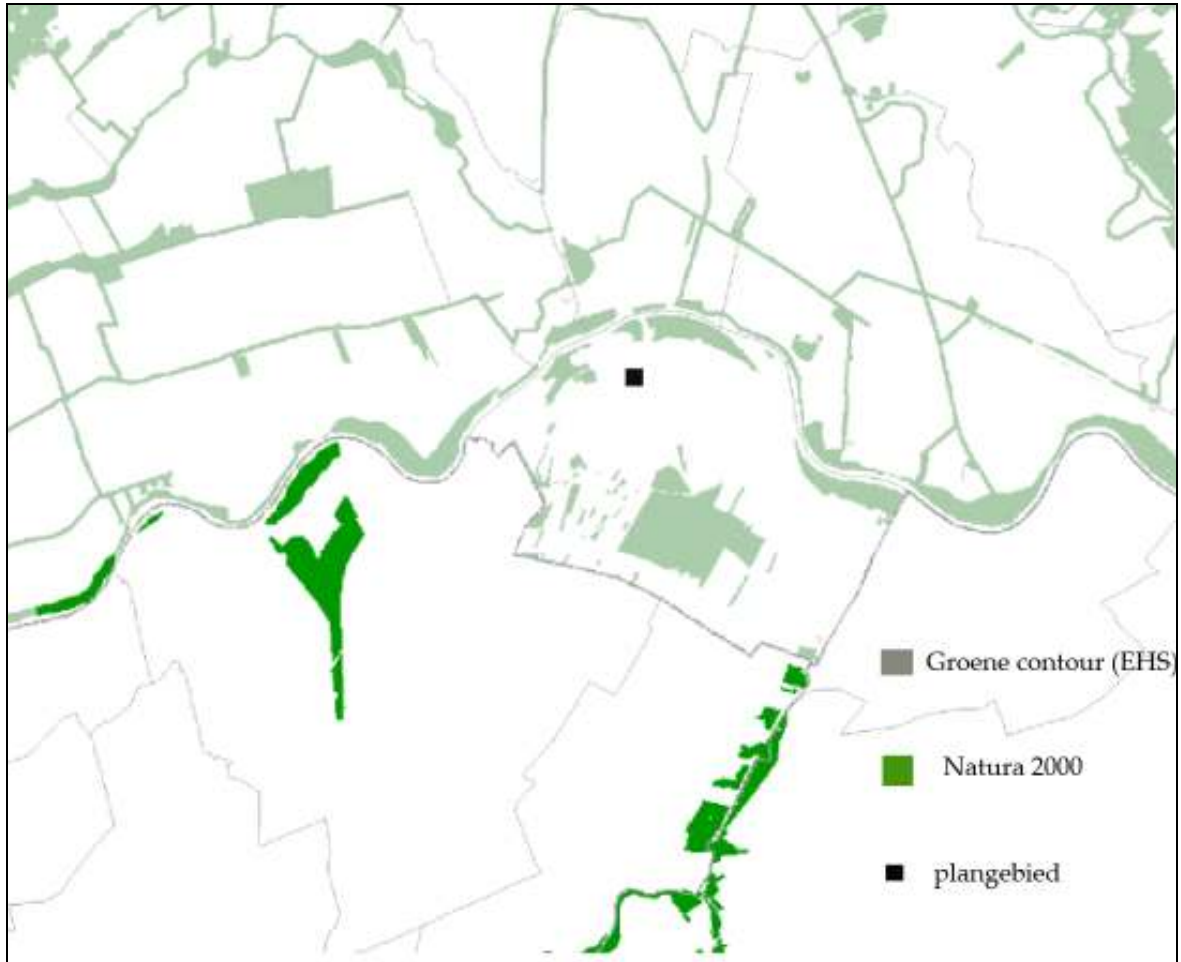

Het plan

Status van het gebied in het natuurbeleid

Het plangebied heeft geen enkele status in het natuurbeleid. Het ligt temidden van stedelijk gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied ligt voorbij Lexmond (Zouweboezem) op ongeveer 5 km afstand naar het zuidwesten aan de Lek.

Noodzaak van een natuurtoets

Toets in het kader van gebiedsbescherming

Voor elke ingreep, beheersplan, bestemmingsplan of bouwplan, in of nabij een Natura 2000 gebied (Vogelrichtlijngebied of Habitatrichtlijngebied), dient onderzocht te worden of er negatieve effecten zijn op de instandhouding van dat gebied als leefgebied voor met name genoemde soorten en gemeenschappen (zie bijlage 1). Gebieden die door de Nederlandse regering zijn aangewezen, worden getoetst op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. Gebieden die zijn aangemeld in Brussel, worden (totdat ze door de Nederlandse regering aangewezen zijn) getoetst op grond van artikel 6 van de Europese Habitatrichtlijn.

De opbouw van deze zogenaamde "habitattoets" wordt weergegeven in bijlage 2.

Toets in het kader van soortbescherming

Bij elk plan dat ingrijpt op standplaatsen van planten of vaste verblijfplaatsen van dieren, dient getoetst te worden wat het effect is op beschermde soorten, die met name genoemd zijn in de Flora- en faunawet. In deze wet worden beschermde soorten in drie beschermingscategorieën ingedeeld.

Beschermingscategorieën Flora- en faunawet

Tabel 1	Algemene soorten waarvoor geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden bij bestendig beheer of ruimtelijke ontwikkeling. Anders is wel ontheffing nodig voor verstoren of vernietigen en er geldt altijd de zorgplicht (art.2).
Tabel 2	Soorten waarvoor ontheffing aangevraagd moet worden, behalve als er gewerkt wordt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode, waarbij de zorgplicht blijft gelden. Ontheffing kan worden verleend als de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt.
Tabel 3	Zeldzame soorten, waarvoor altijd ontheffing aangevraagd moet worden. Ontheffing wordt alleen verleend als voldaan wordt aan alle volgende criteria: én - er sprake is van een in de wet genoemd belang (hier: ruimtelijke ontwikkeling) én - er geen alternatieven zijn én - de ingreep geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort Voor soorten uit Habitatrichtlijn bijlage IV (alle in tabel 3) is alleen ontheffing voor een ruimtelijke ingreep mogelijk bij een dwingende reden van maatschappelijk belang. Voor Vogelrichtlijnsoorten (alle vogels en alle in tabel 3) is geen ontheffing bij ruimtelijke ontwikkeling mogelijk, ook niet bij een dwingende reden van maatschappelijk belang.

Aangepaste lijst van beschermde vogelsoorten

Jaarrond zijn nesten en verblijfplaatsen van vogels beschermd, als deze het gehele jaar gebruik maken van de verblijfplaatsen (cat 1), honkvaste koloniebroeders (cat. 2) of honkvaste niet-koloniebroeders (cat 3) zijn en als de soort zelf geen nest kan maken en elk jaar naar hetzelfde nest terugkeert (cat 4)

Van andere vogelsoorten zijn de nesten alleen beschermd als ze in gebruik zijn tijdens het broedseizoen.

Indien het voortbestaan op locatie van beschermde soorten planten of dieren uit tabel 2 en 3 door de ingreep negatief beïnvloed worden, is sprake van overtreding van de Flora- en faunawet.

Voor soorten van Habitatrichtlijn bijlage IV en Vogelrichtlijnsoorten dient het plan zo uitgevoerd te worden dat de duurzame instandhouding van deze soorten niet bedreigd wordt. Initiatiefnemer dient dit aannemelijk te maken door middel van een activiteitenplan, dat door het ministerie van ELI goedgekeurd kan worden.

Ook onbeschermde soorten mogen niet onnodig moedwillig vernietigd worden. Iedereen dient zich te houden aan de zorgplicht (art. 2 Flora- en faunawet).

De Flora- en faunawet geldt altijd en overal, waar beschermde soorten voorkomen.

Rode lijst van bedreigde soorten

De toets op de instandhouding van de nationale rode lijst-soorten vindt plaats in het spoor van de Ruimtelijke Ordening. Het is een provinciaal belang dat door de provincie behartigd wordt.

Natuurwaarden

Onderzoek

Op 4 momenten is onderzoek gedaan, visueel en met een vleermuisdetector.

22 juli 21.00 – 23.00 u helder, koel windstil

23 juli 04.30 – 05.30 u droog

24 aug 21.30 – 22.30 u warm, motregen windstil; eindigt in zware regen

25 aug 05.00 – 06.00 u droog

Aangetroffen beschermde soorten

Er zijn geen huismussen en gierzwaluwen waargenomen.

Wel zijn er bij elk bezoek gewone dwergvleermuizen waargenomen.

In juli werden 'savonds een tiental gewone dwergvleermuizen op route langs de Wilhelminastraat tussen de vd Brinkstraat en het Merwedekanaal waargenomen. Bij twee dieren werd vastgesteld dat ze uit de woning op de hoek Wilhelminastraat-vd Brinkstraat kwamen.

'smorgens werd slechts een enkele vleermuis op de terugkeer gevonden. Er werd niet gezwermd bij de eerder genoemde woning. Daarom is het zeer onwaarschijnlijk dat er meer dan enkele vleermuizen in dat pand een verblijfplaats hadden.

Bij groepsverblijven wordt in de ochtend namelijk meestal door veel dieren van de groep samen gezwermd, voordat ze invliegen.

Woning hoek Wilhelminastraat/vd Brinkstraat
waar enkele gewone dwergvleermuizen een verblijfplaats hadden

In augustus werd slechts een enkele gewone dwergvleermuis waargenomen op route door de Wilhelminastraat naar het Merwedekanaal. Er werden enkele dieren jgend gevonden in de Irenestraat.

Een groot aantal gewone dwergvleermuizen was continue aan het jagen in de vd Brinkstraat tot aan het noordelijke eind van deze straat (ten noorden van het plangebied). Dit was in de avond en in de ochtend het geval.

Er werd nergens zwermgedrag waargenomen. Zwermen in de nacht aan het einde van de zomer kan wijzen op winterverblijven.

Resultaat:

Er werden geen belangrijke verblijfplaatsen gevonden.

De platanen langs de Wilhelminastraat blijken geen optimaal voedselgebied, maar vooral een trekroute naar het buitengebied vanuit de wijk.

De linden langs de vd Brinkstraat blijken een zeer belangrijk voedselgebied en routenetwerk te zijn.

Het belang van het terrein voor beschermde gebieden

Het plangebied is nauwelijks van belang voor beschermde gebieden. Er zijn geen verblijfplaatsen van soorten die de waarde van beschermde gebieden bepalen (EHS of Natura 2000). Deze soorten worden in bijlage 1 genoemd.

Het belang van het terrein voor beschermde soorten

Het plangebied is van belang als voedselgebied voor de gewone dwergvleermuis. De linden langs de vd Brinkstraat, dwars door het plangebied zijn een belangrijke voedselbron en vliegroute naar de Wilhelminastraat, omdat zij een netwerk vormen met andere wegbeplantingen in de gehele wijk. De gewone dwergvleermuis heeft geen verblijfplaatsen in het plangebied, maar ongetwijfeld wel elders in de wijk Zederik. De platanen langs de Wilhelminastraat zijn van belang als vliegroute uit de wijk naar het buitengebied via de onderdoorgangen onder de A2

Effecten

Effecten van het plan op beschermde gebieden

Er zijn in het plangebied geen ecologische functies aangetroffen van doelsoorten van Natura 2000 gebieden in de regio. Er kan daardoor ook geen negatief effect op Natura 2000 gebieden zijn. Er is geen vergunning van de Natuurbeschermingswet nodig. Het plan grijpt ook niet in op de EHS.

Effecten van het plan op beschermde soorten

Door het plan wordt het zuidelijke uiteinde van de vd Brinkstraat met zijn bomen verwijderd. Er komt een groenstrook voor in de plaats. Daarin staan slechts enkele bomen gepland. Dat deel van de vd Brinkstraat zal als voedselgebied voor de gewone dwergvleermuis uit de wijk in kwaliteit afnemen. Door verwijderen van de bomen en

nieuwbouw van een poortwoning over het uiteinde van de vd Brinkstraat, zal de kwaliteit van dit deel ook als vliegroute naar de Wilhelminastraat afnemen.

De rij platanen langs de Wilhelminastraat wordt sterk gedund. De boomafstand wordt daardoor vergroot en de tussenruimte gevuld met parkeerplaatsen. De kwaliteit van deze bomenrij als vliegroute voor vleermuizen uit de wijk naar de omgeving zal daardoor afnemen. De vleermuizen hebben niet veel alternatieven voor de Wilhelminastraat.

Conclusies

Door het plan worden geen verblijfplaatsen van huismus, gierzwaluw of gewone dwergvleermuis verstoord.

Wel neemt door het plan de voedselbeschikbaarheid in de wijk af en verslechtert de vliegroute vanuit de wijk naar het buitengebied. Daardoor worden de omstandigheden voor vleermuisverblijfplaatsen in de wijk Zederik minder gunstig. De ecologische functionaliteit voor de gewone dwergvleermuis neemt af.

Aanbevelingen

Nader onderzoek

Nader onderzoek is niet nodig.

Zorgplicht soortbescherming

Voor alle soorten geldt de zorgplicht (art. 2 Flora – en Faunawet).

Dit houdt in dat de ingreep op zodanige wijze dient plaats te vinden, dat de schade aan soorten beperkt wordt.

Men dient bij de uitvoering rekening te houden met kwetsbare perioden van soorten (voortplantingstijd, overwintering).

Alle soorten die tijdens de ingreep aangetroffen worden dienen verplaatst of beschermd te worden, zodat zij behouden kunnen blijven.

Vaak is hiervoor deskundige begeleiding nodig bij de uitvoering van het plan.

Ontheffingen

Voor het verminderen van de ecologische functionaliteit van de wijk voor de gewone dwergvleermuis wordt bij een ruimtelijke ontwikkeling geen ontheffing verleend. Het plan dient zodanig uitgevoerd te worden dat de ecologische functionaliteit voor de gewone dwergvleermuis op peil blijft.

Mogelijkheden voor mitigatie en compensatie van negatieve effecten

De ecologische functie van voedselgebied en routenetwerk kan op peil blijven als de oude lindebomen van de vd Brinkstraat zoveel mogelijk behouden worden in de groenstrook van het plan. Door ook in de andere groenstrook opgaande bomen te planten, sluiten

deze aan op het groene netwerk in de wijk (Hartmanstraat). Hierdoor verbetert dit groene netwerk, wat mogelijk compenseert voor de bouw van de beide poortwoningen over de verbinding tussen de wijk en de Wilhelminastraat.

De ecologische functie van vliegroutes naar het buitengebied kan op peil blijven als de rij platanen langs de Wilhelminastraat minder gedund wordt. Wanneer de bomen ongeveer krooncontact maken werken zij optimaal als vliegroute en tevens als visueel scherm voor de drukke A2.

Om te voorkomen dat eventueel in 2013 alsnog vleermuizen of huismussen zich vestigen, dient de sloop te starten met het ongeschikt maken van daken en spouwen voor deze soorten. Dit dient te gebeuren tussen 1 maart en 15 maart, of tussen 1 oktober en 15 november. Daarna kunnen de woningen later gesloopt worden. Het gaat dan om het verwijderen van dakbedekking en het openen van de spouw (tocht).

Indien deze zaken gerealiseerd worden, is van overtreding van de Flora- en faunawet geen sprake.

Bijlage 1

Doelstellingen Natura 2000 gebied Zouweboezem

Soorten

Bittervoorn
Grote modderkruiper
Kleine modderkruiper
Kamsalamander
Platte schijfhoren

Roerdomp
Purperreiger
Porseleinhoen
Zwarte stern

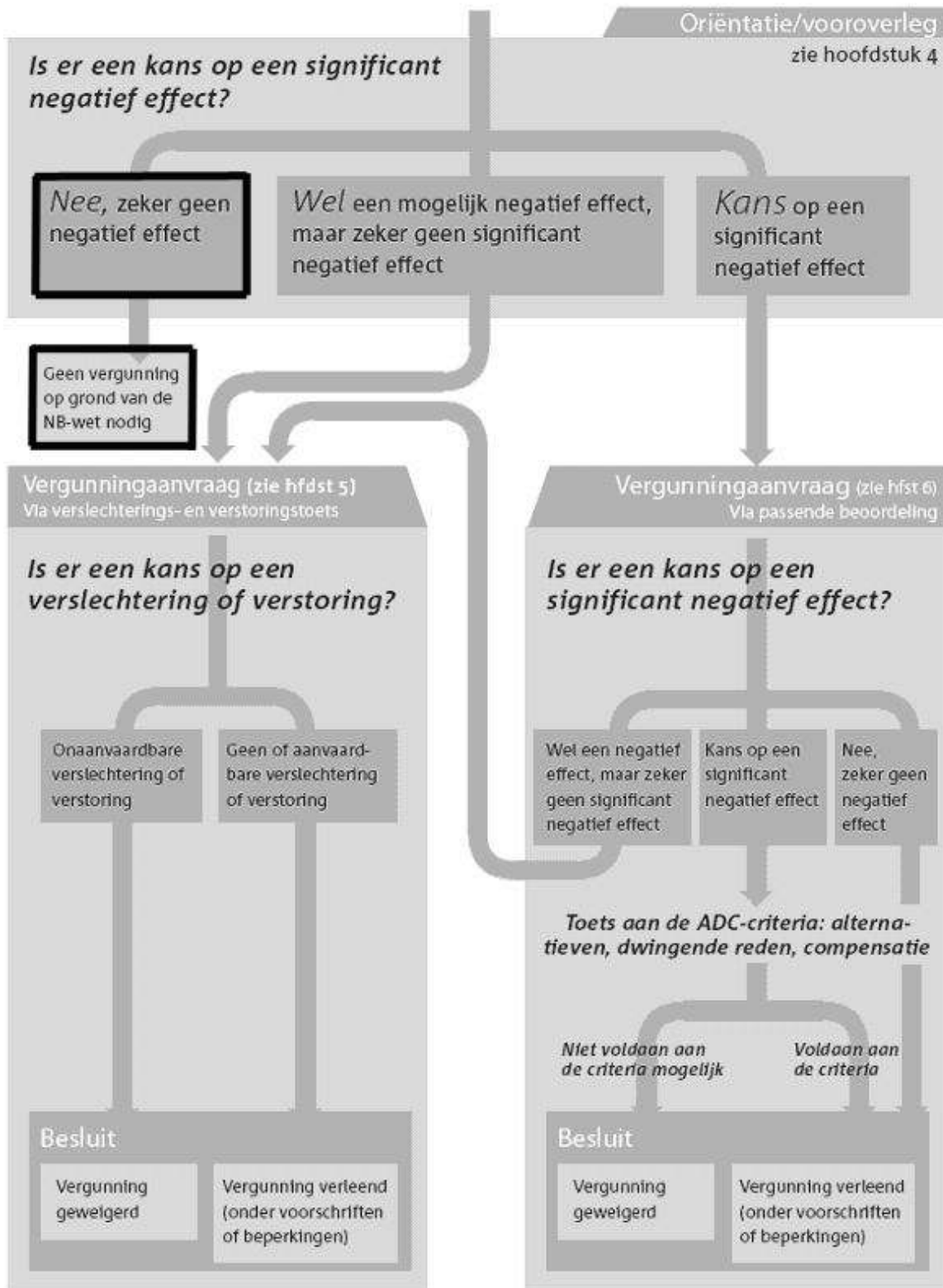
Krakeend
Snor

Habitats

Grasland op kalkhoudende, venige, of lemige kleibodem

Bijlage Habitat-toets

Project of handeling

bron: Ministerie van LNV, 2005. Handreiking Natuurbeschermingswet 1998